

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

(irodája: Kolozsvár, Szentegyház-utca 2. sz. I. em. Telefon szám: 311. Sürgönycim:
»Kereskedelmi Társaság«, Kolozsvár.)

Felkéri az erdélyrészi állattenyésztő bir-
tokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik
(igás ökör, tinó, borju stb.) minőségét és
mennyiségét hozzá sürgősen bejelenteni
szíveskedjenek, mivel a királyhágón túli
uradalmak részéről

a vételre rendkívül sok megbi-
zás érkezett.

Cséplőgépek, rosták, ekék és boronák, zsá-
kok, ponyvák, olajok stb.

legjutányosabb és legmegbízhatóbb
beszerzési forrása.

BCU Cluj / Central 1010

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.
Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) dará-
lás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, ön-
működő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és
egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat,
szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök-
és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és
electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket.
Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum móto-
rokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

Májerszky Barnabás

gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tűzhűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapso-
latos minden berendezést.

Eddigi kivétel 120 telep üzemben. 1093

1242

MALOM-

BERENDEZÉSEK,

1066

OLAJSAJTÓK-

ÉS GÉPEK,

KONKOLY-

VÁLASZTOK

KAPHATÓK **GRAEPEL HUGÓ** GÉPGYÁROSNAÁL.
BUDAPEST, V., VÁCZI-ÚT 40-46.

HERMANN E.**Varrógép és kerékpár nagy raktára**

Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Ujjonnan berendezett mechanikai műhelyemben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

VARRÓGÉPEK!

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 frtig. Egy karikahajós 65—80 frtig. Egy Central Bobbin 86—90 frtig. Eredeti Hove C. Wheler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.

Gépeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90 frtig. Kerékpár köpeny 4—6 frtig. Kerékpár tömlő gumí 2 frt 30 krtól 3 frtig. Kerékpár csengő 35 krtól 1 frt. 50 krig. Kerékpár acetilén lámpa 2 frt. 50 krtól 5 frtig stb.

Csakis készpénzért. 1105

2,000.000 Gleditschia csemete
ezre 5 kor. Több ezer almafa-
ojtvány 100 darab 36 korona.

Nemkülönböztetve mindenféle és fajta gyümölcs-, disz- és gazdasági fa, vadesemete, diszcserje, nagygyümölcsű földi eper, dugványok, oltóvesszők és különféle fa iskolai cikkek nagy mennyiségben eladóak. 1222

20.000 darab nemes rózsza.

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld:

Bajai Gyümölcsészeti Egyesület,

hová a megrendelések is intézendők.

Marosmenti birtok 126 holdas, közketlen a falu mellett sima tér helyen, vízmentes, szép gyümölcsös kerttel, épületekkel a birtokkal közvetlen összeköttetésben, úgy városhoz, mint a vasuti állomáshoz félóránnyira **eladó**, mennyiért és hol, a szerkesztőségénél megtekinthető. 1230**Mótor-benzint**

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetően, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1032.

Olajpogácsát

legjobb minőségben szállít,

Napraforgó magot

legmagasabb napi árban keres

Erczmann Adolf

olajgyár KATONA, Kolozsmegye.

1225

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!**Eredeti Singer-varrógépek házi használatra**
és minden ipari célra.**Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!**

Ingyenes oktatás a divatos műhímzésben is. — Varrógépekhez való elektromotorok minden nagyságban. Különleges varrógépek zsákvarrára, zsáktömésre, zsákfoltozásra és szegésre. Erőhajtány berendezések a legújabb és legbevéltabb szerkezetben.

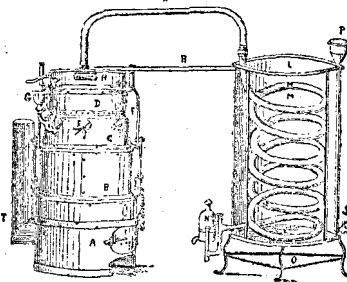
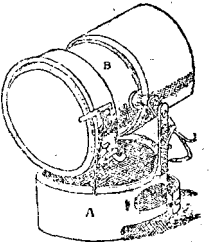
Temesvár
1891.
Aranyérem!Debreczen
1894.
Arany oklevél.**Singer Co.**
varrógép részvénytársaság,
Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132
Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vásárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár bank-épület. N.-Szeben Vasút-utca 5. sz.

Az ezredéves országos kiállításon milenniumi nagy éremmel, a szegedi és pozsonyi mezőgazdasági kiállításokon 3 ezüst éremmel kitüntetve.

Legújabb szerkezetű, tengelyen fordítható vagy vasfűtő kazánházból kiemelhető

**gyümölcs-, törköly- és borseprű-
lepároló készülékek**

csefekreverővel vagy anélkül, minden alaku pálinkafőző-üstök, 2 csöves sisakkal, csöves-, kigyó- vagy hengeralaku hűtővel; mindennemű gyári rézműves berendezéseket, konyhai rézedény- és üstöket legjobb kivitelben jutányos áron szállít

Gállik Lajos

rézművesmester üzlete

BUDAPEST,

VII. ker., Nyár-utca 15. sz.

Régi fémek becseréltetnek és megvétetnek.

1196

Első magyar ruggyanta-bélyegző-gyár
és véső-intézet**Geduldiger Hugó**

vésnök,

BUDAPEST,

Váci-körút 17. szám.

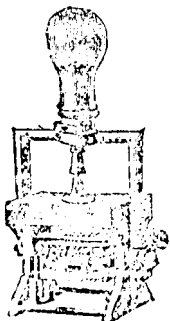
Ajánkozik

ruggyanta és rézbélyegzők, pecsétnyomók zsáksablonok, állatjelző-bélyegzők stb. elkészítésére.

Mintalapok ingyen.

Vidéki képviselők koresztetnek.

1101.

Jutányosan eladók:

Százados marha-**mérlegek,**

1500 kg. hordképességű erős vaskorlással, 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

Szekér hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlylyal, 4 méter hosszú, 2 méter széles.

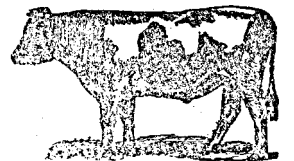
Becserélek:

ócska marhamázásokat új marhamérlegekre Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. 1040

DÉNES MANÓ mérlegműszerész,
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Helyszüke

miatt

olesón eladók

kitünő tisztavérű

Simmenthali fajta**szarvasmarhák**

bármily koruak 1229

Binder Frigyes

birtokosnál

Medgyes.

A helyes címre ügyeljünk!

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A téli munka. <i>É. E.</i>	593
Szárított burgonya takarmányozása. <i>Várady József.</i>	594
A tojáseltartás némely módja. <i>A. G.</i>	595
A mesgye. <i>Kr. Ö.</i>	595

Tárca:

A superphosphátgyártás egy új nyerstermékéről. <i>Dr. D.</i>	594
--	-----

Kisebbségi közlemények.

Háztartás. <i>Emma asszony.</i>	596
---	-----

Irodalmi szemle:

Könyvismertetés. <i>r.</i>	496
--------------------------------------	-----

Vegyes közlemények.	597
-----------------------------	-----

Piaci és vásári ártudósítások.	598
--	-----

Hirdetések.

Lóhermagot

(1002.)

(Vörösherét),

Lucernát, és egyáltalán

Szadasági magvakat

legmagasabb napi áron **vesz**

Mauthner

Ödön

cs. és kir.

udvari

magkereskedése

Budapestben,

VII., Rottenbiller-utca 33. sz.

Ajánlatok, melyekben a mennyiség is ki-
tűntetendő, mintak kíséretében kéretnek.

A cég árjegyzékeit kívánatra ingyen és
bérmentve küldi.

Téli munka.

Már nem nyílnak a kertben az őszi virágok és már sárga a nyárfa az ablak előtt . . . a tél még nincs itt, de már előre int, hogy a komor novemberben készüljünk elő reá s a természetnek látszólagos téli pihenése alatt, a gazdaemberre a tél által ráparancsolt tétlenség idejében ne hagyjuk pihenni az elmét és ösztönözzük azt folytonos vizsgálatára a természetrendjének, folytonos kutatására a haladás eszközeinek, folytonos tanulására a gazdálkodás tudományának. A szorgos gazdasági munkák tömkelegében erre nem volt ideje a gazdának: vizsgálódásnak, búvárkodásnak, tanulásnak ideje a gazdánál a tél.

A tél az ő fagyasztó hidegével, mozdulatlan fehér hóleplevel és hosszú-hosszú estéivel kontemplálásra, olvasásra, tanulásra ösztökéli az intelligens gazdát a barátságos meleg szobában. De a kisgazdák ezreire és százazreire a tél nemcsak azt az időszakot jelenti, mikor pihenni lehet, hanem azt is mikor pihenni kell, mikor dolgozni nem lehet, mert nincs mit dolgozni s mikor — mivel élni mégis csak kell — a téli vegetatív élet fölemészti a munkás élet keresményét. És ez a keresmény, amit a kisgazda- és munkásnép mint a hörcsög raktároz el a téli keresetképtelen időre, nagyon, de nagyon sokszor nem elég az ujg és nagyon, de nagyon gyakran a tél kényszeríti bele az adósság, az eladósodás fojtó karjai közé.

Azok tehát, akik a gazdanép sorsával komolyan törődnek, akik hivatásból s akik önzetlenül törekednek arra, hogy javítva változtassanak a kisebb existenciák sorsán, most a tél küszöbén nem tűzhetnek ki maguk elé nemesebb és célszerűbb tevékenységi kört, mint azt, hogy 1. letegyék a kisgazdák körében az okszerű gazdálkodás alapját, az okszerű gazdálkodás tudását, ami által azoknak jövedelme emelkednék, a télire felgyűjthető készlet megnövednék s az adósságcsinálás szüksége csökkenne; 2. hogy bevezessék a legkisebb gazdasági egyedek körébe a téli munkát, azt a munkát, amit még a természet nagy pihenése közben is lehet folytatniok s ami ha a megélhetéshez nem is ad meg minden

módot, legalább képessé teszi őket arra hogy a jövedelem, vagy a kereset egy részét más, produktív célra fordíthassák.

Mindnyájan jól tudjuk, hogy néhány év óta erős mozgalom indult meg mindkét irányban. Gazdasági egyesületek a földmivelésügyi miniszter támogatásával és saját erejükből, és magának a földmivelésügyi miniszternek szakközegei vándorapostolokként járnak be a falvakat és élőszóval meg szemléltető oktatással tanítják a kisgazdákat arra hogy hogyan javíthatják meg gazdálkodásukat, hogyan gyarapíthatják jövedelmüket, hogyan dolgozhatnak jólétük emelésére. A téli népszerű előadásokban rendszeresen és szakszerűen fejtegetik országszerte ezer és ezer faluban a szaktudást s ha minden évben és minden községben csak egy gazda szívleli meg a jó tanácsokat, akkor is ezeknek példája után el fognak indulni a többiek is s a tudás lassan a legalsóbb rétegekig át fog szivárogni és meg fogja termékenyíteni a közgazdálkodás talaját.

De látjuk azt is, hogy a szaktudás terjesztésén kívül a földmivelési kormányzat és a mezőgazdasági testületeknek kiváló tevékenységét képezi már évek óta az a törekvés is, hogy egy-egy faluban egy-egy házi iparágat sajátítson el harminc-negyven ifjú és legény s hogy ezáltal a házi szükséglet bizonyos cikkei otthon legyenek elkészíthetők s azonfölül bizonyos cikkekből a piacon pénz is legyen szerezhető s így két irányban is segítve legyen a segítségre legjobban rászorult kisembereken.

Bizonyosra vesszük, hogy az állami és társadalmi erők ezen a télen is össze fognak fogni a megkezdett, de még be nem fejezett munka folytatására és a népszerű előadásokkal meg a háziipari tanfolyamokkal igyekezni fognak minél több tudást fölkelteni, minél biztosabb jólét alapjait lerakni. Hogy azonban ez a munka hasznos és célhoz vezető legyen, szükséges, hogy az előadások és tanfolyamok rendezői a gyakorlati életből merítsék tárgyukat s a gyakorlati élet szükségleteihez formálják akciójukat. S ez a gyakorlati élet mindig újabb és újabb tanulságokkal áll elő és mindig újabb és újabb szükségleteket vet föl.

Minden gazda kérje be most megjelent, 60 oldalas, sok ábrás

őszi és téli árjegyzékünket.

Minden gazda tájékozódjék ez árjegyzékből minden anyag, eszköz- és gépszükségletének beszerzése előtt.

Minden gazda bizalommal forduljon szövetkezetünkhöz, mert nemcsak a közös célt, hanem saját érdekét is ezzel mozdítja elő.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-u. 31. szám.

Csak ez az elmúlt év is olyan tanulságokkal szolgál, melyeket a téli oktató munkában figyelmen kívül hagyni kár és hiba volna. Bele kell szólni az előadásokba a mindennapi élet föltűnő jelenségeit s a háziipari tanfolyamoknál a munka irányát a fogyasztás irányához kell alkalmazni.

Egynéhány ilyen jelenségre talán most is fölhívhatjuk a figyelmet.

Az előadásoknál rá lehetne mutatni azokra a tanulságokra, melyekkel az idei év szolgált.

Ha kisgazdáink a tarlót aratás után mindjárt leszántánák, nem állt volna be az szörnyű állapot, hogy az ősziak alá a csonttá száradt földben nem lehetett szántani.

Ha mesterséges takarmányeműeket természetienek, nem szorult volna a szerencsétlen jószág a kisült legelőkre, a vékony tengeriszárra és törekre.

Ha a hatósági intézkedéseket a gazdák lelkiismeretesebben tartanák be, nem kellene a községek egész sorát zár alá tenni, s a gazdákat jószágjuk értékesítésétől elzárni.

Mindezeket az előadásokon bőven kellene explikálni, hogy a szenvedett kárból valami csekély haszon is származzék.

De itt van egy másik dolog is, amire az előadásokon nagy gondot kell fordítani. Itt van az idei gyümölcsstermés értékesítésének tanulsága. Az egységes és jó keletű fajták termelése, e termésnek gondos leszedése, a leszedett gyümölcsnek ügyes szortírozása, a magasabb igényekhez mért csomagolása s mindezeknek folytatásaképp a gyümölcsértékesítés legjobb megoldásának lehetősége olyan dolgok, melyeket a téli előadásokon a legszélesebb körben és

a legalaposabban kell fölvetni és tárgyalni.

És mert az előadásokat kisgazdáknak tartjuk és a baromfityesztés a kisgazda egyik legjövedelmezőbb foglalkozása lehet, az eddigi tapasztalatokon okulva rá kell mutatni azokra a módokra, melyek által a baromfityesztés valóban nagyon jövedelmező lesz, rá kell mutatni azokra a hibákra, melyek ezt a jövedelmezőséget megkötik. Így egy jeles baromfiszakértő a nagyobb testű állatok tenyésztését és a téli tojástermelést tartja — nagyon helyesen — a baromfityesztés jövedelmezővé tételének hatásos tényezőjéül.

S az előadások során a termelésre ható tanulságokat, újításokat, változtatásokat előadva rá kell térni az értékesítés módjának megbeszélésére és ösmertetésére is s ahol csak tér és ember akad rá, a szervezett értékesítésnek kell nemcsak előnyeit előadni, hanem kereteit is megalkotni.

A téli munka másik része, a háziipari tanfolyamok létesítése is kiváló gondot igényel. Mert nem elég egy hat heti kurzust tartani és aztán a növendékeket több-kevesebb tudással magukra hagyni, hanem a tanfolyamokon ügyesebbeknek bizonyult növendékek továbbképzésére, jobb szerszámok hozzájuttatására is meg kell keresni a módokat. S ezeket a módokat éppen most, mikor a földművelési miniszter külön erre a célra biztost nevezett ki, megtalálni nem is lehetetlen.

A legszükségesebb és a legnyereségesebb háziiparág meghonosítására kell ennél a munkánál törekedni; de nem elég ez, hanem a készített iparcikkek értékesítésére is meg kell nyitni a piacokat s a kereskedőkkel és azok érdekképviseleteivel karöltve

kell azon működni, hogy a házi iparcikket készítő kisgazdák és munkások olyan cikket készítsenek is, melyek a piac kívánásainak megfelelnek, s ha erre megadtuk az útmutatást, megint szervezni kell a produkciót is, az értékesítést is, hogy nagy mennyiségben és egyöntetű mennyiségben álljon a kereslet rendelkezésére az az árú, melyre szüksége van, például szőlő-, gyümölcszállító kosár, szalmafonat, vagy gyékénymunka.

Ime a tél tehát még sem egészen a pihenésnek időszaka; sőt ellenkezőleg télen, mikor a gazdának földjén nincs munkája, akkor kell őt fölkeresni a falvakban s mikor ő ráér, akkor kell a szaktudás magját lelkebe vetni s akkor kell őt megtanítani arra, amit tudnia a saját jóléte érdekében kell s amit a saját erejéből, magára hagyatva még sem tudna megtanulni. Hogy kisembereink ne legyenek rákényszerítve a nyári keresményükre s a téli tétlenségre, azért kell nekünk ezt a téli campagne-t lélekösmeretesen, ügyesen, szakértelemmel megindítani.

E. E.

Száritott burgonya takarmányozása.

Eddig aránylag kevés gyakorlati tapasztalat áll rendelkezésünkre a száritott burgonya takarmányozásának megítélésénél. Anál örömebb kell fogadni azt, hogy a német országos gazdasági egyesület kérdést intézett az ezen takarmányozásnál nyert gyakorlati tapasztalatok iránt és ennek eredményéről most dr. Hailer beszámól.

Mind a kilenc kísérletet tevő kedvezően nyilatkozott a száraz burgonya takarmányozásának eredményéről. Emésztési zavar, vagy egyéb kedvezőtlen jelenség egy állatnemenél se volt észlelhető. Lovak möhön ették a száraz burgonyát, anélkül, hogy erősebb izzadás

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TARCAJA.

A superphoszfátgyártás egy új nyers-termékéről.

A »Compagnie des Phosphates et du Chemin de fer de Gafra« nevű bányatársaság néhány év óta egy új nyersterméket hoz forgalomba, melynek eredete megegyezik az algiri foszfátokkal.

Déli Tunisban kezdődik az Eocän tartalmas, barna gypsmárgával a mészkőzetre rétegezve. Ezt követik a bányászható foszfátpadok, melyek gypsmárgával váltakoznak. Ezen formációt befödi egy hatalmas mészkőréteg.

Tomas* adataiból teljesen kiviláglik, hogy a tuniszi foszfát identikus az algiri foszfáttal.

A tuniszi foszfátok kiaknázása Gafra környékére szorítkozik 50 km-nyire a várostól, illetve Djebel Metlaoni déli oldalára, Djebel Stah és Djebel Seldja között.

Az alapos kiaknázásra és szállításra 245 km. hosszú vasútra volt szükség, hogy Sfax kikötővel összeköttetésben legyen.

* Mission d'Exploration Scientifique de la Tunis.

Ugyanaz a társaság építette Sfax kikötőjét, amely Tunis és Sousse kikötőjét rendszerben tartja, 1895-ben a fentnevezett társaság nyerte el a foszfátok kiaknázási jogát.

Mialatt a vasutat építették (1899. nyílt meg), a Gafra-társaság nem maradt tétlen és alapos turzás után a Metlaoni padok kiaknázásához fogott. Ugyanakkor a modern bányászat minden igényeinek megfelelő bányatelepet létesített.

Az eddig bányászott foszfátok feltűnően egyenlő tartalmuak és a vizsgálatok amellet szólnak, hogy a továbbiakban is a tartalom nem változik. A Gafra-foszfát tartalmának nagy állandósága annál is inkább nagy értékkel bír a superphoszfát gyártásra, mivel a nagy ingadozás a feltárásnál igen nagy változásokat idéz elő, az üzemköltségeket drágítják és a vegyszerek munkáját lényegesen megnéhezitik.

1900 év óta forgalomba hozott Gafra-foszfát a következő vegyi összetétellel bír.

Pposforsav (P_2O_5) 27.48% = 60% három bázisu fosforsavas mész.

Szénsav (CO_2) 5.5% = 12.5% szén-savas mész.

Kénsav (H_2SO_4) 4.2% = 7.3% szén-savas mész.

Vas és alumin. oxyd ($Al_2O_3 + Fe_2O_3$) 1.6%.

Mész (Ca O) 45.2%.

Magnesia (Mg O) 0.5%.

Silikát 7.0%.

Az anyag egyenletes összetételének köszönhető, hogy a 100 kg. foszfát feltáráshoz 90 kg. 53° B^e kénsav szükséges.

Vannak ugyan gyárak, melyek 92, illetve 89 kg. sarat használnak. Ezen eltérések azonban nem az anyag összetételének tudhatók be, hanem inkább az őrlött nyersanyag porfinom-ságának és a feltárási tartamának.

A Gafra foszfát nagy előnye abban rejlik, hogy igen lágy és így az őrlést igen megkönnyíti.

Azon gyáraknak, melyek a superphoszfátot szállítják, a Gafra-foszfátnál nagyon csekély köre van szükségük.

A szén-sav-mész tartalma is igen jó arányban van eloszolva, miáltal igen porhanyós, könnyen szórható superphoszfátot nyerünk. A superphoszfát összes és vízben oldható fosfor-savának a differentiája legfeljebb 0.25–0.5%.

A Gafra-foszfát az összes foszfátok között a legkönnyebben tárható fel; ugyanazon időben megegyező mennyiségű superphoszfátot nyerünk, mint más foszfátoknál.

A fluortartalma igen jelentéktelen és a

Kolozsvári
Takarékpénztár és Hitelbank
 Részvénytársaság.
 Kolozsvárt, Mátyás kir.-tér 7. sz., saját házban.

Törlesztés és közönséges jelzálogkölcsonöket nyújt hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt, valamint megyei székhelyeken fekvő bérházakra és bárhol fekvő földbirtokra.

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolítja le s a kölcsönöket minden levonás vagy külön díj nélkül készpénzben fizeti ki.

lett volna észlelhető. A tehének több tejet és jó borjakat adtak, növendék marha kitűnő étvágyat és fejlődést mutatott. Hízójószágánál a húslérakodás a hátrészen volt kiváló és a gömbölyödés észlelhető. Jármos ökröknél a munkatémény ugyanaz maradt, holott jelentékeny mennyiségű erőtakaromány volt általa megtakarítható. Sima szőrözöt és kifogástalan egészségi állapot uralkodott minden kísérő állományában. Sertéseknél különösen megjegyeztetik, hogy bizonyos betegségek, melyek friss burgonya etetésével néha föllépnek, szárazburgonya etetésénél elmaradtak. A szárazburgonyát 8 gazdaságban szarvasmarhával, 6 gazdaságban sertéssel, 4-ben lovakkal és juhokkal etették és pedig leginkább a múlt év tavaszán és nyarán, némelyiknél egészen máig. A föltekarmányozott mennyiség 150—250 métermáza közt váltakozott.

A szárazburgonyát néhány órával a takarmányozás előtt, rendszerint az előtte való este vízzel, vagy lefőlözött tejjel megnedvesítették; két gazdaságban azonban szárazon adták. Sertéseknél forróvízzel is leszokták forrázni, illetőleg gőzölni. A föltekarmányozott mennyiség tekintetében nagyobb különbségek mutatkoztak. Lovaknál 2 kg. szárazburgonyát adtak 2 kg. zab helyett és 2,5—5 kg.-ot 2 kg. tengeri helyett. Az eredmény jó volt. Az egyik kísérletet tevő luxus és igáslovaknak egy 40% zabból, 10—20% árpából, melássszeletekből, és szárított répalévből és 20—30% szárított burgonyából összeállított takarmányt adott, amiből igáslovak 12,2 kg.-ot, luxuslovak és csikók 5 kg. kaptak naponként és darabonként. Hízószarvasmarha melásszból, szárított répalévből és szárított burgonyából 2—2 kg.-ot kapott naponként és darabonként s ehhez egy kevés erőtakaromány adatott. Juhok részére ezeknek a takarmányoknak egyharmad részéből álló összetétel adatott. A melássszelet és a szárított répalével adagolásának célja az volt, hogy a szárított burgonyából hiányzó takarmánysók pótolassanak s általuk nitrogénben gazdagabb takarmány etetése a munkaerő és a súlygyarapodás kára nélkül meg legyen takarítható.

feltárás kezdetén szabadabb lesz, a munkások nincsenek veszélynek kitéve.

A szállított foszfát víztartalma 3—3,5% között ingadozik. A bányából jövő foszfát nagyobb nedvességgel bír, ezért a nyersanyagot részint természetes, részint mesterséges úton szárítják. E célból a kibányászott foszfátot körülbelül 4 hektáryi területen 30 cm. vastag rétegben szétterítik és a meleg éghajlat elősegíti annak száradását. Télen azonban a Crenner-féle mesterséges szárításhoz folyamodnak.

A metlaoni bányák az algiriekhez hasonlóan a sivatagban fekszenek.

Az algiri és tuniszi foszfátok mennyiségének körülbelül felét a Gafra-társaság hozza forgalomba.

1902-ben az exportált algiri, tuniszi foszfát összmenyisége 530,000 tonna volt, ebből Gafra-foszfát 262,482 tonna.

Az északafrikai foszfátbányászat ily nagy fellendülése, azt hiszem, hatalmasan versenyezhet a közel jövőben az amerikai floridai foszfáttal. Különösen az oly gyárok száma, a melyek 15% vízben oldható superfoszfátot gyártanak, feltűnő módon emelkedik.

Dr. D.

A többi gazdaságnál a szárított burgonyának adagja szarvasmarhánál 1—3 kg. közt váltakozik (növendék- és tejelő marha adagja rendszeren 1 kg.), sertéseknél 0,5—1,5 kg. fejenként és naponként. A szárított burgonyát mindenütt kielégítő pótlótakarmánynak tekintik az erőtakarományok helyett.

Az egyik kísérletező gazda fejősteheneknek egy hónapon át adott 2,5 kg. szárított burgonyát az előbb adott 1,75 kg. buzakorpa + 0,75 kg. földidőpogácsa takarmány helyett. És emellett a tejhozam növekedése volt észlelhető. Egy másik gazda négy bikát takarmányozott 2,5 kg. szárított burgonyával 3 kg. száraz répaszelet és 4 kg. erőtakaromány mellett. 21 nap alatt az összsúly 2137 kg.-ról 2257 kg.-ra emelkedett, tehát 120 kg.-mal, 5,6%-kal. A szárított burgonya előzetesen leforráztatott. Kevésbé jó eredményt ért el egy másik gazda, aki 20 hizóállatjának az eddigi erőtakaromány helyett 8 héten át darabonként és naponként 2,5 kg. száraz burgonyát, másik 20 db.-nak gőzölt burgonyát adott és a hetenként megejtett próbamázsalásnál a két különböző takarmányozási mód eredményei között feltűnő súlykülönbség nem mutatkozott. Ez a kísérlet tehát inkább a gőzölt burgonya mellett szól. A szárított burgonya itt egészen szárazon adatott. Egyáltalában ez a gazda a szárított burgonya értékesítését kevésbé kedvezően itéli meg. Ő nem hiszi, hogy szárított burgonya 1:4 arányban (vagyis 0,5 kg. szárított vagy 2 kg. gőzölt) olyan hizáló hatású lenne, mint a gőzölt. Lovaknál a szárított burgonya takarmány csak akkor fogja tengeri helyett kifizetni magát, ha a burgonya piaci ára alacsony, a tengerié elég magas. Ha a szárított burgonya takarmányértéke kisebb, mint a burgonyáért kapható ár, akkor nem érdemes szárított burgonyával takarmányozni, annál is kevésbé, mert a szárítás költségei is az érték 15—20%-ára rugnak ez idő szerint.

Nagy általánosságban úgy látszik, hogy a szárított burgonya takarmányozása jól bevál; de végleges ítélet még nem mondható. Éppen olyan kevésbé lehet ezen takarmányozási mód rentabilitásáról határozott ítéletet föllállítani. A német gazdasági egyesület által a burgonya szárítására nézve eszközölt próbából az tűnt ki, hogy a burgonya racionális szárítását most még csak nagyobb készülékekkel lehet elvégezni, amely készülékeknek egyes gazdák által való alkalmazása nagyon is drága. De remélhető, hogy technikai javításokkal a szárított burgonya előállításának költségei tetemesen csökkenni fognak. Az kétségtelen, hogy ennek a takarmányozási módnak az az előnye meg van, hogy az erőtakarományért kiadott készpénz megtakarítható általa s esetleg a burgonya piaci árának emelkedése is elérhető lenne az által, hogy a termés egy része a takarmányozásnál használtatnék föl.

Várad József.

A tojáseltartás némely módja.

Az Ontario gazdasági tanintézet baromfi-tenyésztési szakosztálya a tojások eltartásáról a következő, saját kísérletein alapuló közleményt adja most ki:

A tojás eltartásának minden módját kipróbáltuk a múlt évben baromfi-tenyésztési szakosztályunkban. Ezen célból a tojásokat júniusban szereztük be és decemberben kés-

toltuk meg. A sikeresnek bizonyult eljárásokkal a következő években megint kísérletet fogunk tenni.

1. módszer. — Oldatot készítünk 1 rész vizüvegéből (szóda-szilikát) és 5 rész vízből, mely előzetesen föl lett forralva. Ez erős oldat volt és amíg egy tojás teljesen friss volt, nem merült el az oldatban. Az oldatban eltartott tojások tiszták, és jóízűek voltak.

2. módszer. — Az elsőhöz hasonló volt, azzal a különbséggel, hogy 5 rész víz helyett 8 részt vettünk az oldathoz. A benne tartott tojások csaknem oly jók voltak, mint az előbbiek. Ez jó eltartási mód, ahol nyári tojásokat téli használatra kell eltenni.

3. módszer. — 10 rész vízből és 1 rész vizüvegéből készült oldatban sem romlottak meg a tojások, de az ízük kevésbé jó volt és a beszáradás nagyobb, mint az 1. és 2. módszerusoknál.

4. módszer. — Ugyanolyan oldatban, mint a 2. alatti, de a tojások nem maradtak a folyadékban, hanem egy heti benntartás után kivették onnan, csak az utolsó rész maradt benn a szezon végéig.

a) Az egy hétig az oldatban volt tojások onnan kivéve rendes tojásládákban a pincében helyeztettek el. Mind jók voltak, mikor megkóstolták őket, de sokat elpárologtattak és az ízük is szenvedett jóságában;

b) a folyadékban hagyott tojások épp oly jól elálltak, mint a 2. módszer szerint eltettek és jobbak voltak, mint a 3. módszerus tojásai.

5. módszer. — Mészoldatot készítettek a következők szerint: 2 font (1 font = 0,453 kg.) méz föloldatot egy serpenyőben és 1 pint (0,57 l.) só adatott hozzá. Összekeverés után a serpenyő tartalma egy csöbörbe öntetett, mely 4 gallon (1 gallon = 4,56 l.) vizet tartalmazott. Ez aztán jól föl kavartatott és ülepedni hagyták. Azután másodszor is föl kavarták és ülepedni hagyták, ami után a tiszta folyadékot az előzőleg fazekba, vagy dézsába tett tojás fölé öntötték.

Ezek a tojások is jól elálltak, de a fazék fenekén levőknek határozottan meszes ízük volt és sárgájuk egy kevésbé megkeményedett.

A. G.

A mesgye.

Igen sok vidékén az országnak, de különösen ott, ahol apróbb parcellákra, sok gazdának birtokában van felosztva a határ: divik azon rossz szokás, hogy mindegyik gazda, azért hogy a szomszéd valamit el ne szántson a földjéből, mesgyét hagy, amely be van növe mindenféle gazzal, a gyeptől kezdve a földi szeder törpe bokráig.

Az a gazda, aki ilyen mesgyét hagy a földje mellett, az nem gondolja meg azt, hogy mesterségesen nevel magának kártékony elenséget a nyakára; mert eltekintve attól, hogy minden gaznemű s az előző vetésnek elszóródott magva megterem azon s a cél által szétszórta mag a szántóföldjén mind jobban elhomályosodik s azt begazosítja: akkor különösen, amidőn aratás után már pusztá tarló marad a földjén, avagy azt felszántotta s az többé alkalmas rejtekhelyet és téli szállást a kártékony rovarvilágnak s férgeknek, egereknek nem nyújt, — ott, a mesgyén biztos téli búvót talál a vastag, meleg, gyepes rétegben és akadálytalanul úzheti a szaporodást, hogy

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **mütrágyafélék**, ugymint: esontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: **BUDAPESTEN, IV. ker., Mária Valéria-u. 7. sz.**, a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

tavaszzal sereggestől térjen vissza a szántó-földekre az életet pusztítani.

S mindezt a féltékenység vagy a rossz szokás okozza! Pedig a ki jó és tiszta termést akar, az ne csak a mesgyéről pusztítsa el a gazt, hanem még ott is, ahol árkolva van a föld határa: az árkokból felhányt töltés oldalán se hagyja meg azt, hanem vesse be inkább lóherével, hogy az hatalmasodjék el ott mindenféle gyim-gyom helyett.

A mesgye megjelölésére elég minden tavaszzal egyértelműleg eljárni a jó szomszédal; a rossztól pedig határcsövekkel választjuk el magunkat s ha a mesgye vonala nem egyenes, úgy alkalmazzunk minden fordulónál egy határcsövet és nemcsak a határvonal betartása felől lehetünk biztosak, hanem csekély költség árán, mi is, meg a szomszéd is nyertünk egy-egy sáv földcskét a mesgyevonalon, amely ezentúl nemhogy ártalmunkra lenne, de még hasznót is hajt számunkra.

Igaz ugyan, hogy különösen ott, a hol a nép földéhes és kapzsi, mint a Bácska és Temes-Torontál délvidékén a svábok: ott megtörténik minden évben, hogy egy-egy rossz szomszéd a határcsövet is kiássa, akár fából akár kőből legyen az és tovább helyezi pár lépéssel a szomszéd földjére s ebből költséges hivatalos fölmérés keletkezik; de ilyen helyen is lehet segíteni a dolgon azáltal, hogy a mesgye elejére és végére egy-egy élőfát ültetünk, például magasra nyesett akácot, amely alig ad árnyékot s azt azután bajos odább vinni, mert még ha bosszúból kivágná is a szomszéd: arra még sem ér rá, hogy a gyökerét kiássa; de nem is teszi, mert fél a büntetéstől, míg a cöveknél ráfoghatja, hogy rosszul volt beverve.

Kr.

KISEBB SZAKKÖZLEMENYEK.

+ **Tűzálló szer faszindelyes tetők bevonására.** Ama sokféle drága tűzálló szer helyett, amelyet különféle hirdetések ajánlanak a fatetőzetek bevonására, ime rendelkezésére bocsájtok gazdáinknak egy igen olcsó és egyszerű szert, a melyet mindenki rövid úton és könnyen beszerezhet s maga eszközölheti a tető tűzhatlanná való tételét, anélkül, hogy mesteremberre szorulna.

Nem szükséges hozzá semmi egyéb, mint hogy köszén-kátrányt, meszelőt szerezzünk be és téglát törjünk porrá s annak porát átszítáljuk.

A köszénkátránnyal bevonjuk vastagon a tetőzetet s a nedves kátrányrétegre annyi téglaport hintünk, amennyit csak a kátrány beiszik. Ha a réteg néhány nap múlva teljesen megszáradt, akkor újból bevonjuk, most már vékonyabban kátránnyal s ismét téglaport hintünk föléje.

Az így konzervált tető nemcsak tűzálló lesz, hanem a rothadástól is teljesen mentes, mert a kátrányos téglaporréteg semminemű nedvességet nem enged annak belsejébe behatolni.

Ha impregnálás útján akarjuk a fát tűz-és vízhatlanná tenni, akkor igen ajánlatos az olyan keverék, amely 100 rész vízből, 33-3 rész kénsavas ammóniából és 66-6 rész gipszből áll; az utóbbi keverékkel gyorsan kell banni s egyszerre keveset készíteni belőle, mert hamar összeáll.

Felesleges mondanom, hogy nyáron, meleg időben alkalmazzuk mindkét szert. Kr.

+ **A kék tej.** Tudjuk azt, hogy úgy a tej, mint a tejtermékek különféle hibái rendszerint a tehének táplálkozásában előfordul

visszasságok következményei s azért bármily hiba forduljon is elő, rendszerint a tápanyagot vizsgáljuk meg első sorban és ez helyén való intézkedés.

Vannak azonban esetek, a midőn a tejnek hibái a tápszerrel semmiféle összefüggésben nincsenek s jó, ha ezeket külön tartjuk emlékezetünkben, hogy adandó alkalommal azonnal elejét vehessük a bajnak.

Ezen esetek mindenkoron a tisztaság hiányára vezethetők vissza s azért orvoslásuk is nagyon egyszerű.

Hogy állunk a „kék tejjel“, amely semmi összefüggésben sem áll a tápanyaggal, mert a tej megkékülése a pincében megy végbe, ahol a másnapos tejen, a midőn a föle már föladata magát, kékfoltok keletkeznek s azok mindjobban terjednek rajta és pedig egy gomba nemű következtében, amely a pince vagy kamara levegőjében él és a tejjel lerakodik.

Ha a baj még kezdetleges és nem nagy arányú, akkor elégséges annak orvoslására a naponta való alapos szellőztetés; azonban ha a gombák tulságosan elszaporodtak, akkor le kell zárni a pince minden nyílását s azt kénnel a legalaposabban ki kell füstölnünk és csak négy-öt óra eltelte után szabad ismét ajtót és ablakot nyitni rajta. K.

*

Háztartás.

+ **Libahizlalás.** Mindenkit, ki libahizlalással foglalkozik, valószínűleg érdekli, mily sokféleképpen lehet a libákat hizlalni és a különböző vidékek szerint mily különböző módszereket alkalmaznak, hogy minél nagyobb eredményt érhesse el.

A *pommeraniai libahizlalás*, a pompás libamellek révén lett híressé s méltán megérdemli, hogy röviden leírjuk az ottani szokásokat. A libaól egy nem nagy, bekerített helylyel függ össze, hogy a libák szabadon is mozoghassanak és friss levegőt szivhassanak. Az első néhány napon főtt és megtörött burgonyát összezúzott répával vegyest kapnak, ez ételhez időnként buzapolyvát kevernek. Ezután főtt és kihült árpát gyakran darált borsóval keverve kapnak. Most következik a mintegy 14 napig tartó főhizlalás árpadarával és kevés burgonyával. Három-négy napig a hizlalás befejeztéig zabdarát esznek. Az egész hizlalási idő négy hét.

Elzászban, főképpen *Straszburg* környékén, hol nagy hizlaladók vannak s főszülty a nagy májakra fektetik, melyek az inyenek által oly nagyrabesült libamájpástétomokhoz szükségesek, egész más eljárást követnek. A hizlalásra szánt libát akkora olba teszik, hogy éppen beférjen, ez ől feneké lécekből áll, hogy a trágya áthullhasson. Az ől első falán nyílás van, hogy fejét kidughassa, ez előtt áll egy edény vízzel, melyben faszéndarabkák vannak. Az első két hétben 2 liba összetörött répát kap, némi árpadara hozzátételével; a következő 10-14 napon háromszor naponta zabot, hogy teljesen jól lakhassék, emellett kevés vágott füvet és agyagot is fogyaszthat. Most néhány napig árpamalátát és főtt árpát néha kevés cukor hozzátételével eszik. Végére cukorvizben megpuhult kukoricát kap naponta hatszor, mit egy tölcser segítségével adják az állatnak. A szemeket kézzel tolják le a nyaknál. Tömés után tejet kapnak. Szokás még a hizlalás utolsó időszakában háromóránként metélttel tömni. A metélt tészta anyaga árpa, búza, kukoricaliszt tejjel összegyurva. A tészta 5 cm. hosszú, ujjnyi vastag, mindkét végén hegyes metéltkre vagdalják. Emellé naponta egy evőkanálnyi mákolajot kapnak. Ha

az emésztés nem rendes, úgy a tésztahoz sót és egy „antimonium crudum“ nevű orvosságot tesznek. A tömési idő öt-hat hét.

Az *oderbruchi libatenyésztés* fontosságáról csak az alkothat fogalmat, ki azt látta. Ha meggondolja az ember, hogy sok hizlalásban tíz-tizenkétezer libát hizlalnak, elképzelheti, mily hatalmas tényező az az ottani lakosságnak életében. A főhizlalási helyek Wrizzen, Uj-Trebbin, Letschim, Werbig és környékükön fekvő többi helyek. Több mint 300,000 liba hizlalódik itt szeptembertől decemberig, melyek legnagyobb részét Berlinbe küldik. A libák legnagyobb része Oroszországból jön. A libák Oderbruchban nem ólakban hizlalódnak, hanem szabad ég alatt udvarokban helyezik el őket. Az udvarok kerítése lécekből áll, melynek magassága 1-25 méter. A lécek oly távolságban vannak szögezve, hogy a libák kényelmesen kidughatják fejüket, ha az ételt vagy italt el akarják érni. Az étel és a víz az udvaron kívül hosszú vályúkban áll. Az udvarok nagysága különböző, némelyik hizlalónak 100, másnak 150 darabra van berendezve. Az udvarok éjjel lámpákkal vannak megvilágítva, hogy a libák éjjel is ehessenek, főképpen, hogy ihassanak. Táplálékul árpát, zabot és durván őrölt tengerit vegyesen kapnak, a szerint, hogy melyik gabonafaj milyen árban van, egyikből többet, másból kevesebbet. A legjobb eredményt akkor érik el, ha az árpát „zöld maláta“ formában adják. Az árpa öntözővel jól meg lesz öntözve, vagy nagy edényekbe beáztatva, körülbelül két nap múlva kilapátolják és széttereztetik. Ha már most az árpa csirázik, akkor étetik csak meg s az állatok a legnagyobb étvágygyal falják. E tápláléktól az állat húsa kitűnő ízt nyer. Az állatoknak hosszú vályúkban állandóan sok vizük legyen. A hizlalás ideje három-négy hét. Egy liba ez idő alatt 15-20 kilogramm árpát fogyaszt.

Igaz, ezek a hizlalási módok csak a libák egyes részeinek különös kifejlesztésére törekszenek, ezért talán egyoldalúak, de ha magyar liba hizlalóink valamennyiből kivonják a legjobbat, vagy pedig valamelyiket követnék, biztosan szintén szép sikert érnének el.

Emma asszony.

IRODALMI SZEMLE.

Könyvismertetés.

„**Mezőgazdasági Házi Ipar**“ címen tanulságos és hasznos kis könyv jelent meg a napokban *Keller Gyulától*, a mezőgazdasági házi ipar miniszteri megbízottjától, aki *Darányi Ignác* miniszter megbízásából ebben a kis könyvben a mezőgazdasági házi ipar lényegét és céljait, a földmivelésügyi miniszternek annak érdekében eddig tett intézkedéseit, a házi ipar fejlesztésére szükséges további intézkedéseket ösmerteti meg világosan és alaposan. Ez a könyv értékes útmutatással szolgál azoknak, akik mezőgazdasági háziipart folytatnak, akarnak folytatni, vagy meghonosítani akarnak s így közelről érdekelheti mindazokat, akik az 1902-903. év teléig háziipari tanfolyamokat rendeztek és háziiparagat tanultak meg; de érdekelheti mindazokat is, akik a mezőgazdasági háziipart, ezt az egy télen át elsajátítható keresetágot maguknak meg akarják szerezni s azokat a testületeket, melyeknek hivatása a kisembereknek minden lehető keresetforrást megnyitni. És ma már tudjuk, hogy ez valóban jó keresetág, mely a lehető legkevesebb befektetéssel, néhány heti képzéssel a falvak télen át tétlenségre

SÁRGA KRISTÓF fehérnemű és vászonraktárában Kolozsvárt, Deák-Ferenc-u. (Belközép) 3. sz.

A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Férfi, női és gyermek fehérneműk és harisnyák.

Különlegességek: dus választék minden kivitelű divatos férfi és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kezek- és finom zsebkendőkben.

Elvállal kiházasítási vagy magán szükségére kívánt mindenféle fehérneműk pontos elkészítését, kitűnő szabás

Szönyegek minden fajtában és minőségben, u. m.: szalonn-, fal-, futó-, ágyelibe-, és pamlagnszönyegek továbbá valódi **Linoleum** minden szélesség és nagyságban.

Hazai pokroczok, utazó- és gyanju-takarók a legolcsóbbtól a legfinomabbig.

Amerikai önműködő ablak-függönyök (roletták) minden nagyságban kaphatók!

és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítottatik.

Valódi késmárki lendamaszt asztalmű 25% gyári áron alól kapható.

1008.

kényszerített lakosságának jövedelmező foglalkozást juttat. A kosárfonás a gyümölcs-, szőlő-, baromfikereskedelem által nagy mennyiségben szükségelt kosarakat képes előállítani s emellett a gazdasági szükséglettel ellátni, a fadaragás elsajátítása sok készpénzkiadástól kiméli meg a kisgazdát, a gyékény-, szalmafonás, seprű- és kefekötés mind hasznos mellékkereseti ágai lehetnek a gazdáknak éppen télen, mikor se főmunka, se kereset nincs. A földmivvelésügyi miniszter a gazdasági egyesületek útján mind jobban terjeszti ezeket a háziipari ágakat s éppen a miniszteri biztos kinevezésével azt szándékolta, hogy ezeknek terjedésével egyúttal az értékesítésre szükséges teendők és tudnivalók a legjobban elláttassanak. Ez a könyv csak éppen most, a téli szezon beálltának küszöbén hasznos hivatást teljesít a legfontosabb tudnivalók ösmertetésével. Lelkészeknek, községi jegyzőknek, valamint tanítóknak, akik eziránt egyszerű levélben, vagy akár levelezőlapon a m. kir. földmivvelésügyi miniszterium könyvtárához fordulnak, ezen füzet *ingyen* küldetik meg.

„Góbéságok“. Kacagtató székely históriák és elbeszélések. Irta: *Péterfy Tamás*. (Második kiadás.) Bizony nem mi tehetünk róla, hogy a székely kérdés és székely testvérek emlegetésénél mindjárt aggodalom fogja el lelkünket és szomorúság lopózik szivünkbe. Évek hosszú sora óta szomorúság hangja visszhangzik ki a Székelyföldről s a székely nép, hazánk ezen legeredetibb népének sorsáról bús strófákat hoznak felénk a Hargittáról fújó szél s a Romániából érkező hírek. És most egyszerre egy új oldalról látjuk meg a székelyt, meglátjuk a lelkét, derűs humorával, közmondásossá vált ravaszágával, ő minden „góbéságával“, úgy miként azt egy, a székely néplelek rovásírással telerótt könyvében olvasni tudó poeta és gondolkodó látja. *Péterfy Tamás* értékes gyöngyököt fűzött koszorúvá, mikor a »Góbéságok«-ban bemutatja nekünk a góbét, a székely népet, amelynek legkomolyabb beszédében is meg-meg csillan a jóízű humor aranyzála s melynek humoros kiszólásaiban is megtalálhatjuk a komolyság, a mély gondolkodás magját. Hogy a »Góbéságok« nem érzékcsiklandó, léha anekdoták gyűjteménye, hanem a népösmeretnek egy becses adaléka és mégis valóban kacagtató alkatrésze, az a könyv és *Péterfy Tamás* érdeme. Valóban mulattató, gyönyörködtető és tanulságos olvasmány ez. A tíz íves könyv ára 1 korona 40 fillér. Kapható minden nagyobb könyvkereskedésben. Az ár beküldésére *portómentesen küldi meg 1 korona 40 fillérért, Péterfy Tamás Budapest, IX., Köztelek, Üllői út 25.*

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Kinevezések.** A m. kir. földmivvelésügyi miniszter az aradi kir. jószágigazgatóság tiszti létszámába *Kuar Lajos* titkárt m. kir. jószágfelügyelővé, *Jánossy Győző* segédtitkárt jószágigazgatósági titkárrá, *Buja Sándor* fogalmazót jószágigazgatósági segédtitkárrá és *Ember Manó* irodatisztet jószágigazgatósági fogalmazóvá nevezte ki.

— **Véglegesítés.** A m. kir. földmivvelésügyi miniszter *Szabó Dömöt*, a kolozsvári gazdasági tanintézet jeles képzettségű beosztott ideiglenes minőségű gazdasági tanintézeti segédtanárát, ezen állásában véglegesítette.

— **Ipari tanfolyamok a Székelyföldön.** Mint értesülünk, a székely kormánybiztosság

kezdeményezésére legközelebb megnyílik Szent-Katolnán a kosárfonó. Esztelneken, Osdolán a faipari, Polyánban kőfaragó, Torján a szalmafonó házi ipari kurzus. Darányi földmivvelésügyi miniszter ezeknek a kurzusoknak megfelelő segítését tárcája terhére megígérte.

— **Állatkiállítások.** Az *udvarhelymegyei gazdasági Egyesület* Székelyudvarhelyen kisgazdák részére tenyészló kiállítást és díjazást rendezett. Az első díjakat Kovács Domokos, Lajos János és Nagy Samu nyerte. — *Segesvárott* október 31-én tenyészlódíjazás és tenyészmárha kiállítás lesz.

— **Építkezés telepes községekben.** Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter az idén a következő telepes községekben épített telepesek számára házakat: *Fehéregyházán* 30, *Maros Ludason* 100, *Kolozs-Karabán* 30, *Detrehemben* 30, *Momicán* 70, *Béga-Monostoron* 20, *Facseten* 42, *Balicon* 30, *Apatinban* 30 lakóépületet. *Nagy-Sármás, Igazfalva, Bodófalva, Hertelendyfalva, Vadászerdő* telepes községekben pedig templomot. *Lipcsy* Ádám főmérnök a miniszter megbízásából Kolozsmegye nagysármási járásában most vizsgálja felül a telepes építkezéseket, különösen a tisztviselői házakat.

— **Székelyek és szászok.** A „Székely Gazda“ írja: A brassói Székely-Társaság, mint Brassóból jelentik, mozgalmat indított a székelyföldi konyhakertészet megteremtésére. Az egyesület mozgalma a szász gazdasági egyesület is támogatja és közös akciót határoztak el. Magyar körökben a szászok közeledésének magyarázzák ezt, a mire eddig nem volt példa. A magyarság örömmel vett tudomást a szászok munkájáról. Fenntartással közöljük ezt a hihetetlennek látszó tudósítást, mely valószínűleg tévedésen alapszik, a mennyiben a hétfalusi csángókat nevezi a tudósító székelyeknek, hol tudunkkal éppen olyan kevesen foglalkoznak honyhakertészettel, mint a Székelyföld legtöbb helyén, pedig a székelymentő akcióban a kertészet fellendülésének is nagy szerepe fog lenni.

— **A Nem-Okleveles Gazdatisztek Országos Egyesülete** okt. 25-én tartotta meg Budapesten, a váci-utcai városháza tanács-termében *Szluha István* országgyűlési képviselő elnöklete alatt választmányi ülését. A választmányi ülésnek kiemelt részét a *Merza Márton* és dr. *Tarnay Károly* titkár által kidolgozott s a földmivvelési kormányhoz benyújtandó emlékirat előterjesztése. Ebben az emlékiratban az egyesület a szerzett jogok álláspontján támadja a nem-oklevelesekre sérelmes 1900: XXVII. t. c. visszaható rendelkezéseit s az egyenlően osztó igazság nevében azt kívánja, hogy: valamint az állami gazdaságokban az 1883: I. t. c. 34. §-ára való tekintettel a nem okleveles gazdatisztekre, kiket a törvény állásaikban bentalt, a törvény visszaható ereje rá nem nehezedik, vagyis állásaikban nemcsak meghagyatnak, hanem előrelépési joguk is elismertetik, úgy e rendelkezés kiterjesztessék a nem-állami (nagyobb magán és kötött) birtokok gazdaságában alkalmazott olyan diplomátlan „magyar honoságú“ gazdatisztekre is, akiket ott talált az új gazdatiszti törvény a pályályukon, melyen már az életre teljesen be is rendezkedtek; és a törvény elhibázott intézkedéseit a szerzett jogokra nézve s 30 ezer magyar családtag érdekében a sürgősség miatt legelső sorban a földmivvelésügyi miniszter magában a törvényben nyert jogánál fogva kibocsájtandó miniszteri rendelettel, majd pedig a teljes jogi biztonság miatt maga a törvényhozás a törvény revíziójával enyhítse, illetőleg változ-

tassa meg. Az emlékirat végleges megszövegezés végett egy szűkebb bizottságnak adatott ki.

— **Komlóarak.** *Nürnbergben* a komló ára folyton hanyatlik. *Németország* komlótermése ugyanis a hivatalos becslések szerint 421,000 mázsa, míg az előzetes becslés szerint csak 400,000 mázsa volt. Ezzel szemben konstatáltott ugyan, hogy Anglia termése aránylag gyenge és hogy a kedvezőtlen amerikai terméseredmények következtében, szükségletnek egy jelentékeny részét az európai kontinensről lesz. kénytelen beszerezni. Ámde az angol export sehogy sem akar megindulni és így a csehországi kereskedők részéről vásárolt jobb minőségű *zöld* komlón kívül, a többi komlóféleségek teljesen elhanyagolják. Az árcsökkenés az elmúlt heti árakhoz képest 5—15%. Az árjegyzés 50 kilogrammonként, október 24-én: *piaci árú* 110—145 m., *württembergi és bádeni* 120—175 m., *spalti* 180—210 márka.

Saazbau a nürnbergi kedvezőtlen hírek folytán a közepes és gyengébb minőségű komló ára szintén tetemesen csökkent. Az árjegyzés október 24-én, 50 kilogrammonként: *saazi* 356—400, *auschái* 270—298, *osztrák*, *morva*, *stájer komló* 204—250, *magyar* 204—240, *német* 216—270, *orosz* 250—260.

A *segesvári* piacon kisebb termelők 300—600 koronán (à 100 kg.) kieresztik kezükből a komlót, de cca 300 zsák még a nagytermelők kezén van: várva az angol piac megmozdulását és a novemberi árkulminációt.

— **Gőzeke-mivvelés Háromszékben.** Háromszék vármegye televénydús Szépmező vidékének tulajdonosai különösen cukorrépa termelésük emelésére rég óhajtják a gőzeke-mivvelés megkísérlését. Az aránylag kis területen azonban ez igen költséges lett volna egyeseknek. Most Háromszék vármegye gazdasági bizottsága azt kéri a székelyföldi miniszteri kirendeltségtől, hogy valamelyes állami támogatás kieszközölésével tétessen kísérletet Háromszék vármegyében egy gőzeke vállalat a mély mivvelésre. *Sándor János* székelyföldi miniszteri megbízottnak a legutóbbi háromszéki gazdasági bizottsági ülésen tett nyilatkozatát hallva, kilátás van rá, teljesíthetővé is fogja tenni Háromszék vármegye közönségének e régi kívánságát.

— **A pálinkahamisítás meggátlása.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének kebelében *Hertelendy Ferenc* országgyűlési képviselő alelnök elnöklete alatt az igazgatóválasztmány által a pálinkahamisítások ellen foganatosítandó intézkedések ügyében kiküldött bizottság ülést tartott. Résztvettek a tanácskozásban dr. *Kossutány Tamás*, az Országos Kémiai Intézet igazgatója, dr. *Gáspár János*, dr. *Krausz Lajos* fővegyszek, *Drucker Jenő* igazgató, *Kövessy Ferenc* titkár stb. Az ülésen a tárgyat *Lukács Emil* ismertette. Tartalmas beszédében rámutatott arra a számos visszaélésre, a melyet főleg a droguisták az egészségre káros mérgeket tartalmazó esszenciák terjesztésével elkövetnek. A bizottság elhatározta, hogy fölkéri a belügyminisztert, hogy egy évvel ezelőt ez ügyben kiadott, de soha végre nem hajtott rendeletet ezért szigorúan hajtsa végre, és feliratot intéz a kereskedelmi miniszterhez, hogy a vámtárgyalásoknál ezen többnyire külföldről jövő esszenciákra a jelenleginél sokkal nagyobb vámot állapíttasson meg.

— **Gyümölcsstermelők figyelmébe.** Az ország huszonöt állami faiskolájában és kertgazdaságában termelt félmillió vadcsamete, gazdasági diszfa, 2 millió gyümölcsoltvány, 250,000 oltóvessző, a jelzett állami telepeken

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZGYÁR
FUCHS és SCHLICHTER BUDAPEST, VI., Jász-utca 7. szám.

Tejszövetkezeti berendezések

közli erő- és gőzhajtásra, úgyszintén mindennemű tejgazdasági gépek és eszközök a legjobb kivitelben és legjutányosabban szállítva

Teavaját

határtalan mennyiségben veszünk.

Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

termelt szőlővesszőkészlet, 780.000 nemes fűzfavessző-dugvány eladásra kerül. Az állami faiskolák igazgatóságai minden érdeklődőnek megküldik az árakra vonatkozó tudnivalókat. A vételre vonatkozó ajánlatokat dec. 10-éig kell benyújtani. Lelkészek, tanítók, községi jegyzők fél, sőt ennél még kisebb áron kaphatnak gyümölcsoltványt és csemetét. Magcsemetét és vadcsemetét a községi faiskolák ingyen kaphatnak. Ezért január elsejéig kell a földművelési miniszterhez folyamodni, de hogy a kért fa községi faiskola céljaira kell, ezt külön igazolni kell.

— Galiciából importált rossz tojások.
A főváros minden élelmi piacán és élelmiszert áruló üzletekben nagyon sok rossz tojást árulnak. Alig lehet a fővárosban egészséges friss tojást kapni, aminek a vásárcsarnoki igazgatónak jelentése szerint az az oka, hogy *Bécsből* és *Galiciából* vaggonszámra hozzák Budapestre az ott kiselejtett rossz tojást. A fővárosnak pedig nincsen olyan szabályzata, amely a tojáskereskedőt az áru osztályozására kötelezné. A vásárcsarnoki igazgató most arra kéri a tanácsot, hogy valami hatósági intézkedéssel kötelezze az osztályozásra a tojáskereskedőket s kötelezze őket arra is, hogy az árut megjelöljék, mert az ellenőrzést csak így hajthatják végre.

— Hajtató kertészeti részvénytársaság.
Egy külföldi konzorcium Budapest közelében Vácra nagyszabású hajtató (melegházi) kertészetet akar létesíteni részvénytársasági alapon. A tervet a kormány is támogatja s 72.000 K. állami szubvenciót ad a társaságnak 10 évi részletekben és azonkívül adómentességben részesíti. Vác város pedig tíz hold földet ad a vállalatnak. A részvénytőke 400.000 frankban van megállapítva, finanszírozását egy budapesti nagy pénzintézet vállalja magára.

— Irtózatos tűz. K. vidéki városban nemrég egy szeszgyáros háza kigyulladt. A tűzoltóság tilalma dacára a tulajdosor berohan a veszélyes tűzbe, hogy pénzesládáját megmentse. A hatalmas lángok és türhetetlen füst azonban nem engedték, hogy a kétségbeesett ember a háza hátsó részében levő lakosztályába behatolhasson. Vissza kell térnie és már-már ingadozik alatta a roskadó épület, midőn szerencséjére, kapaszkodás közben megakad az ajtóra szögeztet levelezéskönyvben, melyet kezében görcsösen tartva, lezuhan a földre. Az irtózatos tűz egész vagyonát elhamvasztotta s nem maradt egyebe, mint az a pár értéktelen üzleti levél, mely a levelezéskönyvben volt és köztük Török A. és Tsa bankház, — Budapest, VI., Terézkerut 46. sz. — levele, mely egy megújítás sorsjegyet tartalmazott. Még alig tért magához az óriási csapás hatása alól, midőn azon kellemes hírt hozta a tűz által szerencsétlenül tett és tönkrement gyárosnak a táviró, hogy a furcsa módon megmentett sorsjegy megnyerte a 600.000 koronás nagy jutalmat.

— Az osztálysorsjáték játékterve. Most, hogy a magy. kir. szab. osztálysorsjáték tizenkettedik sorsjátéka véget ért és már legközelebb megkezdődik a **tizenharmadik** sorsjáték: a közönség nagy érdeklődéssel fogadhatja az osztálysorsjáték hivatalos játéktervének közzétételét. Mert ebből a tervből az világlik ki, hogy összesen száz-tízezer sorsjegy közt 14.459.000 koronát sorsolnak ki, s hogy a nyeremények száma akkora, hogy minden második sorsjegyre egynek-egynek okvetlenül jutnia kell. De tekintélyes a nagyobb nyeremények száma is és impozánsan nagyok a főnyeremények és a jutalomdíj. Ennek a játéktervének köszönheti az osztálysorsjáték az ó nagy elterjedtségét és népszerűségét, valamint azt a bizodalmat is, amelyet iránta a közönség tanúsít.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olesó jelzálog és váltókölcsonöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZÁLEK KAMATOT AD.**

Piaci és vásári ártudósítások.

(A beküldött különtudósítások nyomán összeállította: az Erdélyi Kereskedelmi Társaság.)

Budapesti szurómarhavásár, október 29.
Felhajtott: 397 drb. élő borju, — drb. leölt borju, 20 drb. növendékmarha, — drb. élő bárány, — drb. leölt bárány. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjukért 90—102 fillérig, kivételesen 114 fillérig, középminőségű élőborjukért 82—89 fillérig, leölt borjukért — fillérig, rugott borjukért 50—70 fillérig, növendékmarháért 48—64 fillérig kg.-ként. (levonás nélkül). Élő bárányokért — koronáig, leölt bárányokért — koronáig páronként. Az irányzat lanyha, az árak 5—6 fillérral kg.-ként csökkentek.

Budapesti vágómarhavásár, október hó 29.
Felhajtás: Vágómarhák: Magyar ökör 594 drb magyar tehén 275 drb, növendékmarha 17 drb, szerbiai ökör 2689 drb, szerbiai tehén 285 drb, bivaly 110 drb, bika 98 drb, összesen 4068 drb. Gazdasági marhák: Igás és hizalmi való ökör 89 darab, fejős tehén 198 drb, igás bivaly — drb. Eladási árak ezen tudósítás zártáig, vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 68 K.-tól 76 K.-ig, kivételesen — K. métermázsánként, közép minőség 60 K.-tól 66 K.-ig, silányabb minőség 52 K.-tól 58 K.-ig, magyar legelő marha jobb minőség 54 K.-tól 62 K.-ig, silányabb minőségű 48 K.-tól 52 K.-ig, tarka hizott ökör, legjobb minőségű 68 K.-tól 78 koronáig, kivételesen — K., középminőség 62 koronától 66 K.-ig, silányabb minőség 54 K.-tól 60 K.-ig, szerb ökör, legjobb minőségű 52 K.-tól 69 K.-ig, kivételesen 72 K., silányabb minőségű 46 K.-tól 50 K.-ig, bika jobb minőségű 62 K.-tól 76 K.-ig, kivételesen — K., silányabb minőség 50 K.-tól 60 K.-ig, bivaly 40 K.-tól 50 K.-ig, kivételesen 55 K.-ig, magyar tehén 42 K.-tól 60 K.-ig, tarka tehén 46 K.-tól 68 K.-ig, kivételesen — K. Gazdasági marhákért: Igás ökör első rendű 64 K.-tól 67 K.-ig métermázsánként, 720 K.-tól 760 K.-ig páronként. Középminőségű 60 K.-tól 62 K.-ig mmként, 650 K.-tól 690 K.-ig páronként, silányabb minőség 53 K.-ig. Fejős tehén: keresztezett színes 200 K.-tól 300 K.-ig, bonyhádi faj 280 K.-tól 390 K.-ig darabonként.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Záloglevélkölcsonöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: **50 évi törlesztéssel 4-95 százaléknál,** nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsonöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százaléknál és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve **az Erdélyi Gazdasági Egylet** bizalmi férfai adnak véleményt. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereménykötvények

AZ „ADRIAI” BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évt. en.

Vagyonbiztonsági tőkéje 116 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:
Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 65 éves fennállása óta 470 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; **tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk** ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházásitási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvártt:

Szekula Akos
vezérfelügyelő. (1003.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K.
Alapítványok	1268.120— K.
Tartalékok	190.400-30 K.
Összesen	1.858.520-30 K.
Első évi felesleg	90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módokozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kapta.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványanal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

1013

az igazgatóság.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenk hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

„AGRARIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacélekefej.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított azél-ekfej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített leveleim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgönycim: „Agraria” Budapest,

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resicjai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Elkegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden neme; házi, nyilvános, mezőgazdasági és ipari czélokra.

Legjobb gummi- és kender-tömlők.

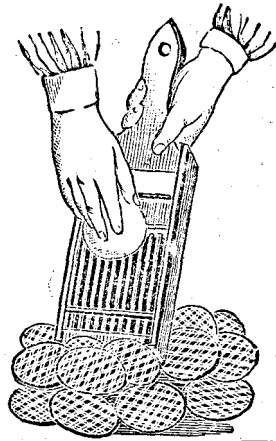
1128 Mindenféle csövek, csapok stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien,

I., Wallfischgasse 14. sz.
Schwarzenbergstrasse 6.

legújabb javított rendszerű töltes futósúlyú és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, baromérlegek. Betéti-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Nélkülözhetetlen háztartási cikk

a VIKTORIA-gyalu, mely egymaga pótolja a fők-, káposzta- és ugorka-gyalut. Meglepő szép formákat aprít gyümölcsbefőzéshez és körítéshez. — Ára kicsiny 30, nagy 50 krajczár bérmentve, a pénz előleges beküldésénél.

VIKTORIA-gyalugár
BUDAPEST, 1233
Nagykorona-utca 11. szám.
Viszon előleges beküldésnek.

Röck István, Budapest

I. BUDAFOKI-ÚT,

gőzgép- gőzkazángyár, vas- és érczöntöde.

KÉSZIT

GOZGÉPEKET: fekvőket és állókat minden nagyságban, magasnyomású, compound- és triplexpanziós elrendeléssel; mint különlegességet szab. Röck-féle szelepes vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket.

LOKOMOBILOKAT: kihúzható forr- és fűtőcsöves kazánal.

GOZKAZÁNOKAT: forralós-, sima- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó-féle biztonsági vízcsöves kazánokat.

SZIVATTYUGÉPEKET: Worthington és más rendszerek.

VIZMŰTELEPEKET és csatornázásokat.

GŐZMALOM berendezéseket a legújabb kivitelben.

TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEKET.

TELJES HŰTŐTELEPEKET ÉS JÉGGYÁRAKAT szabadalm. ammoniák rendszer szerint.

OLAJMALMI és olajgyártási berendezéseket.

HYDRAULIKUS SAJTOKAT különböző czélokra.

BORSAJTÓKAT, emeltyüs, — hidraulikus — vagy motorikus üzemmél.

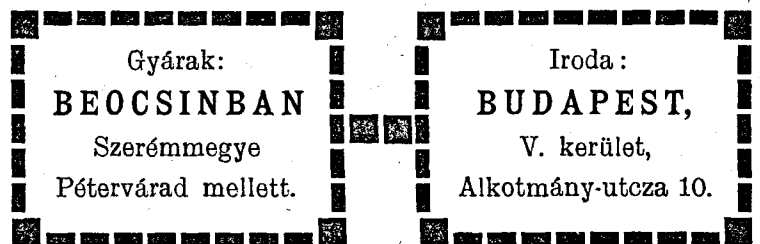
RÖCK ISTVÁN gép-kazángyára, vas- és érczöntödéje **BUDAPEST.**

1029

Beocsini Cémentgyári Unió

— Redlich, Ohrenstein és Spitzer. —

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás egyedüli diszoklevél cémentgyártásért és számos más kiállításon első díjak.

ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG: —

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitűnő sikerrel kipróbált gyártmányait, akármely — vasúti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

JÓTÁLLÁS: —

A normallaknál 50%-al nagyobb huzási és nyomási szilárdságért.

Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

1022.

HUBERT J. B.

Cs. és kir. udvari szállító

pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy: —

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

1069.

Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!

Léber Gyula első erdélyi sodrony-szövetfonat, kerítés és ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utóza 12. szám.
 Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, úgymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéséhez gépfonatait, dísz-kerítéseit és díszkapuit,

továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok).
 1168.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatlanul kedvez főarudánkknak a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona nyereménynél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi 5 hónapban a

3 legnagyobb nyereményt és pedig:

a 605.000 koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,
 a 100.000 „ főnyereményt a 74366. „ „
 a 90.000 „ „ a 109780. „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000,
 1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000,
 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000,
 1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000,
 8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb;
 összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000
 korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt —.75 vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.—

$\frac{1}{2}$ „ „ „ 3.— „ „ 6.—; $\frac{1}{1}$ „ „ „ 6.— „ „ 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

folyó év november hó 19-ig

bizalommal hozzánk beküldeni, miután a huzás e napon kezdődik.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza Budapest. 1216

Kérek részemre..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget..... korona összegben { utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm mellékelem bankjegyekben (bélyegekből) } A nem tetsző törlendő.

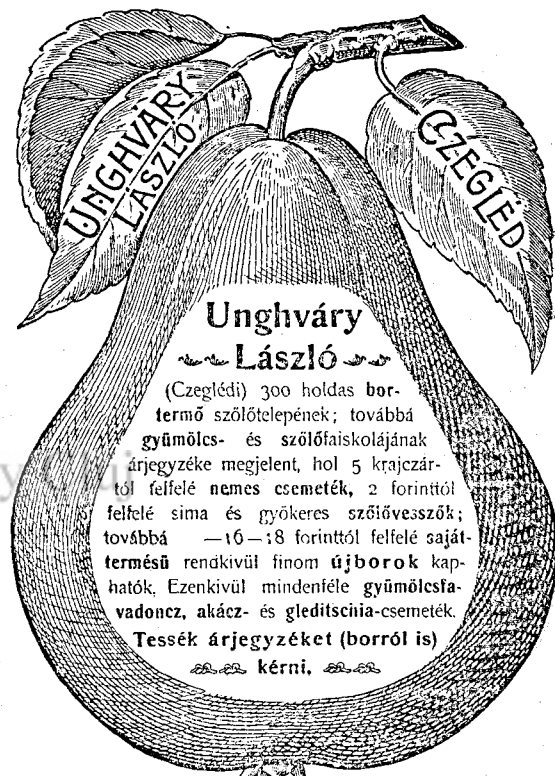
Pontos cím:

Ullmann Ferencz Czim- és Czimerfestő. Egyedüli erdélyrészi

Diszító műterme, Horgany- és Ércz-czimtábla Öntődéje. Kolozsvárt, Rákóczi-ut 14. sz. Telefon 471. sz

Készít mindennemű horgany és érczöntésű felirat-táblákat, u. m. községjelző útjelző, tilalmi és egyes ajtó felirati táblákat a legjobb anyagból és kivitelben; valamint elvállal és készít: fogadtatások díszítéseit, egyleti, templomi és díszlobogókat bármily kivitelben, ugyszintén díszítési tárgyak, lobogók, czimerek stb-ik kölcsön is adhatnak.

Vidéki rendelések azonnal intéztetnek. 1162

Unghváry
 László

(Czeglédi) 300 holdas bortermő szőlőtelepének; továbbá gyümölcs- és szőlőiskolájának árjegyzéke megjelent, hol 5 krajczártól felfelé nemes csemeték, 2 forinttól felfelé sima és gyökeres szőlővesszők; továbbá —16—:8 forinttól felfelé sajáttermésű rendkívül finom újborok kaphatók. Ezenkívül mindenféle gyümölcsfavadoncz, akác- és gleditscia-csemeték.

Tessék árjegyzéket (borról is)

kérni.

1015

Hitelt nyujtok

1—2—3 évre (kamat nélkül): városok, községek, megyék, vízszabályozó társulatok, mérnöki hivatalok, szövetkezetek, nagyobb uradalmak s más hitelképes testületeknek. 3—9.

— A hitelnyújtás szőlővesszőre és borra nem vonatkozik. —

Eladó

750 cat. hold Marosmenti földbirtok,

teljes felszereléssel. Nagy tehenészettel.

Jó karban levő, megfelelő gazdasági épületekkel.

Parkban levő szép nagy uri lakással, vízvezetékkel.

Közel a megye székhelyéhez, Vasuti állomás helyben és állami út mellett.

Czim a kiadóhivatalban.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiség felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Állást keresők.

Egy 37 éves gazdatiszt állást keres január 1-sejére, 14 évi gyakorlattal bir, jelenleg egy erdélyi 4000 holdas uradalomban főtisztartói állásban van, melyet saját kérelme után hagy el. A gazdaság minden ágában teljesen jártas. Megbízható, józan életű, a házsalig igazságos, strapáció képes. Nagyobb gazdaságot elfogad fixsz adminisztrációra. Bővebb felvilágosítást ad az „Erdélyi Gazdatiszti Egyesület” titkári hivatala Kolozsvárt.

Gazdatiszti állást keres, kellő intelligens 37 éves, nő végzett szőlész és borász, ki a gazdaság minden ágában tapasztalt, úgy az állattenyésztés, tehenészet, tejgazdasághoz kitűnően ért; nagyon erélyes, szorgalmas. Nagy uradalmakban, mint gazdatiszt működött, jó bizonyítványokkal rendelkezik. A fajbaromfi tenyésztést is érti. Állását bármikor elfoglalhatja fizetés megállapodás szerint. Czim a kiadóhivatalban. 1239

Kézlőtiszt állást keres január 1-re gazdasági, és tejgazdasági szakiskolát végzett, 12 évi gyakorlattal, a magyar tót, és román nyelvet bír, 30, éves nő, keresztény gazdatiszt. Jelenleg Erdélyben egy bárói birtokon van, szíves ajánlatokat kér. **Ledvényi János** Kékes Szolnokdobokam. 1227.

Egy 19 éves fiatal ember, ki IV. gymn. végzése után egy kétezer holdas gazdaságba lépett, mint gyakornok, hol erdőszel, szőlő, pinczekezelés, marhatenyésztés és a mezőgazdaság minden ágával foglalkoztatva volt, s már egy és fél éve működik; megelőzőleg is gyakran foglalkozott a gazdasággal, jelenben már annak minden ágával némi ösmerettséggel bir, állást keres, mint ispán vagy számtartó. Állását bármikor azonnal is betöltheti. Bővebb felvilágosítás a kiadó hivatalban nyerhető. 1224

Kereskedelmi pincemester, ki egy 3 éves szőlőszeti és borászati szakiskolát végzett, ki úgy szőlő és borkezelés, mint a mezőgazdaság terén több évi gyakorlattal bir, állását változtatni óhajta.

Elfogad pinczemeszteri, szőlőkezelői ispáni vagy ezek közül kapcsolatos állást. Leveleket „Biztos jövő” jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 1241.

Földművesiskolát végzett, nőtlen egyén, több évi gyakorlattal, magtári vagy gazdasági állást keres azonnali belépésre. **Makár Pál**, Zepresic pályaudvar, Horvátország. 1228.

Különlélek.

Hantz Sándor — könyvkötő — **Kolozsvárt, főtér 9.** Külföldön szerzett tanulmányaim és üzletem személyes vezetésem kedvező körülményei folytán minden megrendelésnek pontos kiszolgálással előnyös áráért teszek eleget. 1213

DUNKY FIVÉREK

— os. és kir. udvari —

Fényképészek,

Mátyás király-tér 10. Gr. Wass házában levő fényképészeti műtermeket megnagyobbítva ujjonnan építették és a kor minden igényeit kielégítőn fényesen berendezték s kérik a n. é. közönség további pártfogását. 1127.

SIMONFFY ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kivánuatra árjegyzék és költségcszámítás bérmentve küldetik. 1038

B. Bak Lajos

Ócsasz. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szalítója és az aranykoronás kereszt birtokosa tokosa

műbutor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapított 1869-ben. 1039.

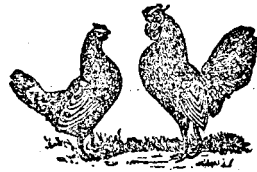
Késői vetésre

legalkalmasabb a koránérő **Tiszavidéki buza** 17 korona, kövér földben az erős szalmájú **Óriás buza** 17 korona

ab Konceza zsák nélkül és az ár előre beküldésével szemben vétetnek október hónapban. Szállítunk míg a készlet tart fenti árban még **őszi borsót** is

Gróf

Teleki Arvéd drassói uradalma, u. p. Konceza.

Sárga Orpington

kakasok, korai kelésből származók, szép és fejlett példányok eladók darabonként 12 koronáért. — Nyári kelésből darabonként 10 koronáért.

Ordódyné Mailáth Gizella, BUDAPEST,

IV. Múzeum-körút 7. sz. 1235

Nemes harcozi kanárit (Trute törzs) nappal és világításnál változatosan éneklőst 15 napi próbaidővel küldök, nem tetszőt kicserélem vagy a pénzt visszaadom. Tenyészdem több bel- és külföldi kiállításal kitüntetve. Csomagolás ingyen. **Óváry József**, a kanári tenyészők együletének tiszteletbeli elnöke. Rákostig saját házában Képes árjegyzék 50 oldalas terjedő utusítással bérmentve. 126

Sovány és hizott sertések legjobb értékesítésére alánljuk **Bauer B. Gyula** cégét Budapest, VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

Pénzkölcsönt

leggyorsabban lebonolyított tartással, legelőnyösebb feltételekkel, gazdaszoknak, hivatalnokoknak, éves lakóknak vidékre.

Kölcsönöket betáblázásra minden irányban a legmesszebbmenő előnyök és kedvezményekkel közvetit igen rövid idő alatt, olcsó kamattal mellett **KANITZER REZSŐ** bankbizományos. BUDAPEST, VII. Kertész-u. 50. l. em. 7. Válaszbélyeg melléklendő. 1198

CIMBALOM részletre is olcsón

== kapható. ==

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld

Varga Pál cimbalomgyártó. Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg hamarabb megtanulható az öntanulási, saját kiadásomban megjelent, cimbalomiskolából, melynek ára 1 kor. helyben, utánvéttel 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze irása szükséges. **VARGA PÁL** cimbalomgyártó. 1192

Bajor I. KOLOSVÁRT, angol térf-szabó műtermében **Wesselőnyi Miklós-u. és Mátyás király-tér sarok, Hinta-ház,** bejárat Wesselőnyi-u. felől — a legújabb minikészert és legjobb szövetekből **Kivül Jutányosan vállalatunkból Fűzősport, ruházat és gazdasági ruhák!** 1120

VALÓ- di francia különlegességek (gummi és halkólyag, úgyszintén összes női övszerek) **F. Bergarand fils** legismertebb párisi gyárosától legelőnyösebben beszerezhetők **POLGAR SANDOR-nál BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50. sz.** Részletes képes árjegyzék ingyen. Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágott az „Erdélyi Gazda”-ból. 1204.

Eladó egy igen jó állapotban levő **Locomobil.** Megtekinthető a Réce-keresztúri gazdaságban, p. Pánczélcseh. 1231

Egy levelező lapon kérjen mutatványszámot a **„Baromfitenyésztés”** című képes hetilapból. E szakfolyóirat felőleli a gazdasági és sportbaromfi-, éneklő és diszmadár-, galamb- és házinyúl-tenyésztési kérdéseket. **A baromfitenyésztés minden ágáról közölt nagyszámú cikkeit mindig a legjelesebb tenyésztők írják.** A lap hetenként 16 oldal terjedelemmel jelenik meg s az ország minden részében el van terjedve. Szerkeszti. **Hreblayné Dedinszky Adél.** 1149. Előfizetési ára: egész évre 8 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Nap-u. 19.

Őszi telepítésre kitűnő faj Kosárfüzdugványokat ajánl jutányos áron s kivánuatra árjegyzéket küld az uradalmi nemesfűztelep kezelősége **GALGÓCZ.** 1218

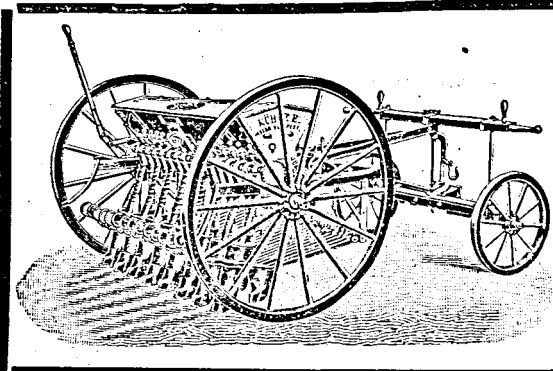
Önálló főtiszt állást keres, 32 éves, romai katolikus vallásu, nő, gyermektelen, szakképzett gazda, ki a közgazdasági írói pályán is működik és nagyobb uradalma knál ilyminőségben alkalmazva volt, az intenzív modern gazdaság minden ágában tökéletes jártassággal bir, továbbá a legkitűnőbb referenciákkal rendelkezik. — Szíves megkereséseket továbbit a kiadóhivatal. 1240

Gyümölcsfák.

Őszi ültetésre ajánlunk minden fajtájú gyümölcsfát, nagy készletek a legjobb fajták bók tömeges ültetésre. Diszfák, gyümölcsstermő-cserjék, boggyógyümölcs, disznóvénny, gyönyörű gömbölyű akácok, gyümölcsujdonosságok, alapozások stb. — Kizárólag a legjobb minőségű, egészsé-

ges gyökerű növényeket küldenek a megrendelőnek. A jó minőségért felelősséget vállalnak. Gyümölcsparc és kerti berendezések elvállaltatnak. Fővilágosítás gyümölcsügyben díjtalan. — Katalógus ingyen és bérmentve. 1234

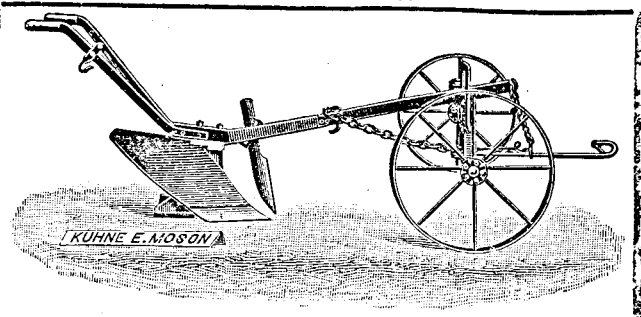
FISCHER és TÁRSA faiskolák, NAGY-ENYED.

KÜHNE E. hazánk legrégibb gazdasági gépgyárában MOSONBAN

legjobb anyagból és elismert gondos kivitelben kaphatók:

SACK-rendszerű acélekék, egy- és kétvasu ekék különféle szerkezetben, **Hengerek**, szántóföld és rétboronák dús választékban. Hirneves tolokerekes rendszerű „**MOSONI DRILL**” sorvetőgépek. Mindennemű **cséplőgépek** kézi és járgányhajtásra. Gabonatisztító és szelelő rosták, konkoly választók, **szecs kavágó-, répvágó- és darálógépek**, **Szőlőzúzó- és bogyozó-gépek**, **Venyigezúzó. BORSAJTÓK**, Francia-ekék és kapáló-gépek szőlőmiveléshez. 1099

Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a sz.

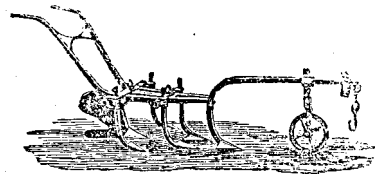
BABÓS és TÁRSAI vaskereskedése

Kolozsvárt, Deák Ferencz-út 25. szám.

Gyári nagy raktár mindennemű gazdasági gépekben, villamos öngyújtóval ellátott Benzinmotor és Lokomobilok, Gőzmotor cséplőkészletek, szabadalmazott gölyös perselyű kézi és járgányos cséplőkészletek, Gabona-rosták, Trieurók, Szecska- és

Répvágók, Kukoricza-morzsolók, szabadalmazott „MONTANIA DRIL” sorbavető gépek, Fagerendelyes és Sack-rendszerű ekék stb.

Gépszijj, Gépolaj, Tovota gépl enőcs és mindennemű technikai cikkek. Gabona-zsákok, Vizmentes ponyvák, OLAJ- és PORFESTEKEK, Hollandi Kencze (Firniss) és mindennemű lakkok. Pormentesítő olaj, LINOLEUM és BOROSTYÁN PADLÓLACK. Tűzmentes PÉNZ- és KÖNYV-VASSZEKRENYEK gyári raktára. Rézgálicz stb.

Gyors és pontos kiszolgálás. Vidéki megrendéseket gyorsan elintézzünk.

Tisztelettel

BABÓS és TÁRSAI.

1199

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhirrre tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XIII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusítóknak árusítás végett kiadattak. — A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Tizenharmadik sorsjáték.

110.000 sorsjegy, 55.000 nyeresemény.

Első osztály. Betét 12 korona. Huzás: 1903. november 19. és 20.		Második osztály. Betét 20 korona. Huzás: 1903. deczemb. 16. és 17.		Harmadik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1904. jan. 12., 13. és 14.		Hatodik osztály. Betét 24 korona. Huzás: 1904. márczius 23-tól április 20-ig.			
Nyeresemény	Korona	Nyeresemény	Korona	Nyeresemény	Korona	Legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben Korona 1.000.000 (Egy millió)			
1 à	60000	1 à	70000	1 à	80000	A melyik ezen 500 nyeresemény közül utolsóknak huzatik ki, kapja a jutalmat.	1 Jutal. Kor. nyer.	600000	600000
1 "	20000	1 "	25000	1 "	30000		1 "	400000	400000
1 "	10000	1 "	10000	1 "	20000		1 à	200000	200000
1 "	5000	1 "	5000	1 "	15000		1 "	100000	100000
3 " 2000	6000	3 " 3000	9000	3 " 10000	30000		1 "	80000	80000
5 " 1000	5000	5 " 2000	10000	5 " 5000	25000		1 "	60000	60000
8 " 500	4000	8 " 1000	8000	8 " 2000	16000		1 "	50000	50000
30 " 300	9000	20 " 500	16000	10 " 1000	10000		1 "	40000	40000
100 " 100	10000	110 " 300	33000	120 " 500	60000		2 "	30000	60000
3350 " 40	134000	4350 " 80	348000	4850 " 130	630500		2 "	25000	50000
3500 nyer.	Korona 263000	4500 nyer.	Korona 528000	5000 nyer.	Korona 916500		4 "	20000	80000
Negyedik osztály. Betét 40 korona. Huzás: 1904. február 9., 10. és 11.		Ötödik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1904. márczius 3. és 4.					5 "	15000	75000
Nyeresemény	Korona	Nyeresemény	Korona				25 "	10000	25000
1 à	90000	1 à	100000				50 "	5000	25000
1 "	30000	1 "	30000				405 "	2000	81000
1 "	20000	1 "	20000			760 "	1000	76000	
1 "	15000	1 "	15000			1140 "	500	57000	
3 " 10000	30000	3 " 10000	30000			30600 "	200	612000	
5 " 5000	25000	5 " 5000	25000			33,000 nyer. és jutal.	Korona 10.555.000		
8 " 2000	16000	8 " 2000	16000						
10 " 1000	10000	10 " 1000	10000						
120 " 500	60000	120 " 500	60000						
4850 " 170	824500	3850 " 200	770000						
5000 nyeresemény	Korona 1.120,500	4000 nyeresemény	Korona 1.076,000						

Az I. osztály huzása 1903. november hó 19. és 20-án tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben (IV, Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől). — Sorsjegyek a Magy. kir. szab. Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.

Budapest, 1904. évi október hó 25-én.

(1237.)

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lónyay. Hazay.

LUKÁCS VILMOS bankház BUDAPEST, V., Fürdő-utca 10.

Nyomattot Gámán J örökösénél Kolozsvárt, Kossuth-Lajos-utca 10. sz.